

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ ЗАПОРІЗЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

ВИТЯГ З РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ЗАПОРІЗЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

27 грудня 2018 р. № 20-рш

м. Запоріжжя

Справа № 02/45-17

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

ПАТ «Запоріжжяобленерго» є власником інфраструктури об'єкта електроенергетики – місцевих (локальних) електричних мереж та в період 2016 - 2018 років займає монопольне становище на ринку послуг з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики в територіальних (географічних) межах м. Приморськ Запорізької області (в межах розміщення локальних електричних мереж ПАТ «Запоріжжяобленерго») як таке, що не має жодного конкурента на ринку.

Послугу з доступу до об'єкта інфраструктури об'єкта електроенергетики ПАТ «Запоріжжяобленерго» надавало Інтернет-операторам за завищеними, економічно необґрунтованими цінами

За результатами розгляду справи № 02/45-17 такі дії ПАТ «Запоріжжяобленерго» визнано зловживанням монопольним становищем на ринку у вигляді встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку (пункт 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

На ПАТ «Запоріжжяобленерго» накладено штраф у розмірі шістдесят вісім тисяч грн, зобов'язано припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції шляхом встановлення економічно обґрунтованих цін на послугу з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики.

Адміністративна колегія Запорізького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення), розглянувши матеріали справи № 02/45-17 про порушення публічним акціонерним товариством «Запоріжжяобленерго» (далі – ПАТ «Запоріжжяобленерго») законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі – Закон) у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, та подання Відділення про попередні висновки від 12.09.2018 № 02-50-спр,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії.

(1) За дорученнями:

- в. о. голови Антимонопольного комітету України від 26.07.2017 № 3/648 (вх. від 28.07.2017 № 1-290) щодо розгляду заяви ФОП Баранова В. В від 14.07.2017 № б/н, направлене Заявником до Кабінету Міністрів України;
- в. о. голови Антимонопольного комітету України від 26.07.2017 № 8-01/338-АМ (вх. від 01.08.2017 № 1-293) щодо розгляду заяви ФОП Баранова В. В від 14.07.2017 № б/н,

направлене Заявником безпосередньо до Антимонопольного комітету України;

- в. о. голови Антимонопольного комітету України від 01.08.2017 № 1.1/674 (вх. від 02.08.2017 № 1-295) щодо розгляду заяви ФОП Баранова В. В від 14.07.2017 № б/н, направлене Заявником до народного депутата України Яроша Д. А.;
- голови Антимонопольного комітету України від 01.08.2017 № 8-01/347- АМ (вх. від 03.08.2017 № 1-297) щодо розгляду заяви ФОП Баранова В. В від 14.07.2017 № б/н, направлене Заявником до генеральної прокуратури України;
- голови Антимонопольного комітету України від 02.08.2017 № 2.1/685 (вх. від 08.08.2017 № 1-304) щодо розгляду заяви ФОП Баранова В. В від 14.07.2017 № б/н, направлене Заявником до Адміністрації Президента України;
- голови Антимонопольного комітету України від 04.08.2017 № 1.1/702 (вх. від 07.08.2017 № 1-303) щодо розгляду заяви ФОП Баранова В. В від 14.07.2017 № б/н, направлене Заявником до народного депутата України Фельдмана О. Б.,
- голови Антимонопольного комітету України від 14.08.2017 № 1.1/725 (вх. від 16.08.2017 № 1-314) щодо розгляду заяви ФОП Баранова В. В від 14.07.2017 № б/н, направлене Заявником до народного депутата України Купрія В. М.,
- голови Антимонопольного комітету України від 15.08.2017 № 8-01/8017 (вх. від 16.08.2017 № 1-315) щодо розгляду заяви ФОП Баранова В. В від 04.08.2017 № б/н, направлене Заявником безпосередньо до Антимонопольного комітету України;
- голови Антимонопольного комітету України від 16.08.2017 № 1.1/731 (вх. від 17.08.2017 № 1-317) щодо розгляду заяви ФОП Баранова В. В від 14.07.2017 № б/н, направлене Заявником до народного депутата України Кужель О. В.,
- голови Антимонопольного комітету України від 17.08.2017 № 1.1/734 (вх. від 18.08.2017 № 1-318) щодо розгляду заяви ФОП Баранова В. В від 04.08.2017 № б/н, направлене Заявником до Кабінету Міністрів України,
- голови Антимонопольного комітету України від 29.08.2017 № 1.1/763 (вх. від 30.08.2017 № 1-330) щодо розгляду заяви ФОП Баранова В. В від 04.08.2017 № б/н, направлене Заявником до народного депутата України Кужель О.В.,
- голови Антимонопольного комітету України від 01.09.2017 № 1.1/775 (вх. від 04.09.2017 № 1-339) щодо розгляду заяви ФОП Баранова В.В від 04.08.2017 № б/н, направлене Заявником до народного депутата Білозір О.В.,
- голови Антимонопольного комітету України від 12.09.2017 № 14-01/986-Б (вх. від 12.09.2017 № 1-350) щодо розгляду заяви ФОП Баранова В. В від 04.08.2017 № б/н, направлене Заявником до генеральної прокуратури України.,
- голови Антимонопольного комітету України від 18.09.2017 № 1.1/837 (вх. від 19.09.2017 № 1-357) щодо розгляду заяви ФОП Баранова В. В від 04.08.2017 № б/н, направлене Заявником до народного депутата України Бригинця О. М.,
- голови Антимонопольного комітету України від 18.09.2017 № 1.1/838 (вх. від 19.09.2017 № 1-358) щодо розгляду заяви ФОП Баранова В.В від 04.08.2017 № б/н, направлене Заявником до народного депутата України Купрія В. М.,
- голови Антимонопольного комітету України від 25.09.2017 № 1.1/866 (вх. від 26.09.2017 № 1-368) щодо розгляду заяви ФОП Баранова В. В від 04.08.2017 № б/н, направлене Заявником до народного депутата України Абдулліна О. Р.,
- голови Антимонопольного комітету України від 03.10.2017 № 1.1/890 (вх. від 26.09.2017 № 1-368) щодо розгляду заяв ФОП Баранова В.В від 14.07.2017 № б/н та від 04.08.2017 № б/н, направлених Заявником до народного депутата України Заліщуку С. П.,

розглянуто заяви ФОП Баранова В. В. щодо застосування ПАТ «Запоріжжяобленерго»

- при розрахунку з Інтернет-операторами (провайдерами) м. Приморська економічно необґрунтованої вартості послуги з доступу до інфраструктури об'єкта електроенергетики (опори ЛЕП).
- (2) З метою припинення дій ПАТ «Запоріжжяобленерго», що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у відповідності до частини першої статті 46 Закону, адміністративна колегія територіального відділення надала ПАТ «Запоріжжяобленерго» рекомендації від 19.10.2017 №02/07-рк (далі – Рекомендації): застосувати в розрахунках з Інтернет-операторами (провайдерами) м. Приморська за договорами доступу до об'єктів електроенергетики економічно обґрунтовану вартість послуги з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики.
 - (3) Оскільки, запропонована ПАТ «Запоріжжяобленерго» (на виконання Рекомендацій) в договорах, укладених з Інтернет-операторами (провайдерами), вартість послуги з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики в розмірі 9,60 грн з ПДВ за 1 опору є економічно необґрунтованою, Рекомендації вважаються невиконаними.
 - (4) Розпорядженням адміністративної колегії територіального відділення від 20.12.2017 № 78-р розпочато розгляд справи №02/45-17 за ознаками вчинення ПАТ «Запоріжжяобленерго» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом другим статті 50, пунктом першим частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з надання доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики – опор ЛЕП для сумісного підвищення на них телекомукаційних мереж, шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
 - (5) Листом від 21.12.2017 №02-18/02-2648 ПАТ «Запоріжжяобленерго» було направлено копію розпорядження про початок розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції від 20.12.2017 №78-р.
 - (6) Листом від 21.12.2017 №02-18/02-2649 було повідомлено ФОП Баранова В. В. про початок розгляду справи №02/45-17.
 - (7) Копію подання про попередні висновки від 12.09.2018 № 02-50-спр у справі № 02/45-17 листом від 13.09.2018 № 58-02/02-1797 направлено ПАТ «Запоріжжяобленерго»:
 - (8) Витяг з подання про попередні висновки від 12.09.2018 № 02-50-спр у справі № 02/45-17 листом від 13.09.2018 № 58-02/02-1796 направлено ФОП Баранову В. В..
 - (9) Відповідач надав Відділенню листом від 12.10.2018 № 008-33/15567 заперечення на подання про попередні висновки по справі.
 - (10) Заявник надав Відділенню листом від 11.10.2018 № 100 відповідь на подання про попередні висновки по справі.
 - (11) З метою з'ясування обставин, наведених ПАТ «Запоріжжяобленерго» у своїх запереченнях, що мають значення для справи, Відділенням надіслано до Відповідача вимогу від 05.11.2018 № 58-02/02-2105.
 - (12) Листами від 26.11.2018 № 00833/17643 та від 18.12.2018 № 008-33/18849 Відповідачем надано інформацію на вимогу Відділення від 05.11.2018 № 58-02/02-2105.
- 2. Сторони у справі**
- (13) Відповідачем у справі є ПАТ «Запоріжжяобленерго».
 - (14) Товариство, згідно зі Статутом, нову редакцію якого затверджено позачерговими загальними зборами акціонерів ПАТ «Запоріжжяобленерго» від 28.07.2016 (протокол від 28.07.2016 №22) (далі – Статут), ПАТ «Запоріжжяобленерго» є новим найменуванням ВАТ «Запоріжжяобленерго» відповідно до вимог Закону України «Про акціонерні товариства».
 - (15) Відповідно до ЄДРПОУ, основним видом діяльності ПАТ «Запоріжжяобленерго» є

розподілення електроенергії (код за КВЕД-35.13) та торгівля електроенергією (код за КВЕД-35.14).

- (16) Товариство є ліцензіатом з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами (ліцензія НКРЕ серії АБ № 177341 від 23.08.2005) у Запорізькій області, згідно з якою ПАТ «Запоріжжяобленерго» здійснює діяльність на ринку з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами, який статтею 5 Закону України «Про природні монополії» віднесено до ринків, які перебувають у стані природної монополії.
- (17) Крім того, ПАТ «Запоріжжяобленерго» надає суб'єктам господарювання - Інтернет - операторам (провайдерам) (в тому числі і Заявнику) послугу з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики, шляхом надання у користування опор повітряних ліній електропередач, які знаходяться у його власності, для сумісного підвищення на них телекомунікаційних мереж (надалі – ТМ).
- (18) ПАТ «Запоріжжяобленерго», надаючи платні послуги, здійснює господарську діяльність та у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.
- (19) Заявником у справі є ФОП Баранов В. В. (Запорізька обл., м. Приморськ, вул. Морська, буд. 68, кв. 9, ЄДРПОУ 2912807256).
- (20) ФОП Баранов В.В є Інтернет - оператором (провайдером) на території м. Приморськ Запорізької області, який здійснює діяльність у сфері надання телекомунікаційних послуг проводового електрозв'язку споживачам цього міста.
- (21) Тобто, ФОП Баранов В. В є суб'єктом господарювання відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. Визначення монопольного (домінуючого) становища

3.1 Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (22) У відповідності до пункту 3.1 Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку (надалі – Методика) об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1 Суб'єкт господарювання:

- (23) ПАТ «Запоріжжяобленерго»;

3.1.2 Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання;

- (24) послуга з доступу до інфраструктури об'єкта електроенергетики (далі – Послуга).

3.2 Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище.

3.2.1 Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання.

- (25) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», товар – це будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права.
- (26) Згідно з пунктом 4.1 Методики, перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (27) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару здійснюється, виходячи з

подібності, зокрема, таких факторів, як функціональне призначення, фізичні характеристики, технічні та експлуатаційні характеристики, умови споживання, що визначаються специфічністю розміщення, монтажу, ціни.

- (28) Телекомунікаційні послуги надаються Інтернет-операторами (провайдерами) з використанням телекомунікаційних мереж, які (частина яких) мають обов'язково розміщуватись на елементах інфраструктури об'єкта доступу.
- (29) Вимогами статті 31 Закону України «Про телекомунікації» визначено, що Операторам, провайдерам телекомунікацій або уповноваженим ними особам дозволяється в порядку, встановленому законодавством, прокладати кабельні підземні, підводні та наземні лінії телекомунікацій через мости, тунелі, колектори, вулиці, шляхи, будівлі, ліси і води, а також використовувати для цього опори ліній електропередач та опори інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики.
- (30) Доступ до елементів інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики, кабельної каналізації електрозв'язку, будинкової розподільної мережі здійснюється оператором або провайдером телекомунікацій відповідно до Закону України «Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку телекомунікаційних мереж» (стаття 31 Закону України «Про телекомунікації, що діє з червня 2017 року).
- (31) Відповідно до вимог статті 1 Закону України «Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку телекомунікаційних мереж» (далі – Закон про доступ): елементи інфраструктури об'єкта доступу - складові частини інфраструктури відповідного об'єкта доступу, що надаються або можуть надаватися власником інфраструктури об'єкта доступу у користування замовнику на договірних засадах.
- (32) Елементами інфраструктури об'єкта доступу, зокрема, є:
- інфраструктура будинкової розподільної мережі;
 - інфраструктура кабельної каналізації електрозв'язку;
 - інфраструктура об'єкта будівництва;
 - інфраструктура об'єкта електроенергетики.
- (33) Отже, оператори (провайдери) телекомунікацій при здійсненні господарської діяльності у сфері телекомунікацій можуть отримувати наступні послуги від власників об'єктів інфраструктури, в залежності від місця прокладання телекомунікаційних мереж:
- доступ до інфраструктури будинкової розподільної мережі;
 - доступ до інфраструктури кабельної каналізації електрозв'язку;
 - доступ до інфраструктури об'єкта будівництва;
 - доступ до інфраструктури об'єкта електроенергетики.
- (34) Водночас, вказані товари не є взаємозамінними між собою в силу наступного.
- (35) Відповідно до частини першої статті 31 Закону України «Про телекомунікації» проекти будівництва, реконструкції та модернізації телекомунікаційних мереж підлягають експертизі відповідно до статті 31 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності».
- (36) Статтею 31 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» передбачено, що проектна документація на будівництво об'єктів розробляється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері містобудування, з урахуванням вимог містобудівної документації та вихідних даних і дотриманням вимог законодавства, будівельних норм, державних стандартів і правил та затверджується замовником.
- (37) Встановлення (розміщення) технічних засобів телекомунікацій, споруд електрозв'язку на елементах інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики, кабельної каналізації електрозв'язку, будинкової розподільної мережі, до яких

отримано доступ, здійснюється на підставі проектної документації з доступу (частина 4 статті 31 Закону України «Про телекомунікації» (що діє з червня 2017 року)).

- (38) Відтак, проектна документація на будівництво об'єктів містобудування (у тому числі телекомунікаційних мереж) розробляється згідно з вихідними даними на проектування з дотриманням вимог державних стандартів, норм і правил, регіональних та місцевих правил забудови та затверджується замовником в установленому законом порядку.
- (39) На сьогоднішній день основні вимоги до проектування об'єктів нового будівництва, реконструкції, капітального ремонту та технічного переоснащення діючих кабельних ліній зв'язку транспортної телекомунікаційної мережі та пасивної кабельної інфраструктури телекомунікаційної мережі доступу, а також кабельних ліній проведеного мовлення, що належать до телекомунікаційних мереж загального користування (ТМЗК), встановлено галузевими будівельними нормами України В.2.2-34620942-002:2015 «Лінійно-кабельні споруди телекомунікацій. Проектування», затвердженими наказом Адміністрації державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 05.03.2015 №117 (далі - ГБН В.2.2-34620942-002:2015).
- (40) Відповідно до вимог пункту 2 Додатку А ГБН В.2.2-34620942-002:2015 під час проектування будівництва волоконно-оптичної лінії зв'язку (ВОЛЗ) методом підвішування на опорах повітряних ліній електропередач слід керуватися Р 45-010-2002 - Рекомендаціями з підвішування оптичних кабелів на опорах повітряних ліній зв'язку, ЛЕП, контактної мережі залізниць. Загальні положення (Київ, Держкомзв'язку, 2004).
- (41) При цьому обираються найоптимальніші умови прокладання кабелю, які забезпечать, відповідно до розділу 10 ГБН В.2.2-34620942-002:2015:
- оптимальну протяжність траси;
 - виконання найменшого обсягу робіт із будівництва;
 - можливість ефективного застосування під час будівництва машин, механізмів і кабелеукладачів;
 - зручності та легкості подальшої експлуатації, обслуговування та ремонту побудованої кабельної лінії та лінійно-кабельних споруд;
 - найменшої кількості перетинань з автомобільними дорогами та залізничними коліями, із підземними та водними перешкодами;
 - мінімальні витрати для обладнання захисту кабелів від ударів блискавки, корозії та всіх видів зовнішніх електромагнітних впливів;
 - безпеку експлуатації лінійних споруд і надійної їх роботи;
 - збереження екологічного стану навколишнього середовища;
 - надійність і довгострокову експлуатацію ЛКС та обладнання;
 - можливість зростання обсягів передавання інформації з мінімальними витратами на нове будівництво;
 - високу якість послуг наданого зв'язку.
- (42) Вибір того або іншого способу прокладання ТМ визначається проектом в залежності від місцевих умов, з урахуванням наявних планів розвитку населених пунктів та інженерної інфраструктури. Під час вибору траси кабельної лінії ТМ враховується наявність існуючих комунікацій: газопроводів, водоводів, нафтопроводів, теплопроводів, кабелів зв'язку, високовольтних кабелів, ліній електропередач, ліній контактної мережі залізниць чи міського електротранспорту.
- (43) Вибір варіанту прокладання кабелю телекомунікаційної мережі (підземного чи повітряного) залежить від природних, передусім, ґрунтових умов проходження траси волоконно-оптичної лінії зв'язку.
- (44) Водночас, ТМ, що підвішуються, мають експлуатаційні переваги над прокладанням кабелю телекомунікаційної мережі:
- порівняно швидке будівництво;

- відсутність труднощів при пошуку пошкодженої ділянки ТМ;
 - невисока вірогідність пошкоджень кабелів (менше одного пошкодження на рік на 1000 км, що на порядок більше надійності підземних ТМ).
- (45) Окрім вказаного, телекомунікаційні мережі рекомендується підвішувати на опорах повітряних ліній на місцевості з великою кількістю перетинів та на ділянках зі складним рельєфом (наявність ярів, байраків тощо), а також міській місцевості, де будівництво підземних ТМ неможливе або економічно недоцільне.
 - (46) Всі проектні рішення повинні відповідати нормативним документам з питань безпеки праці, пожежної безпеки та охорони навколишнього середовища під час реконструкції, будівництві та експлуатації лінійно - кабельних споруд.
 - (47) Отже, телекомунікаційна мережа може включати в себе сегменти (частини), що побудовані різними способами прокладання кабелю. При цьому основними критеріями вибору Інтернет-оператором (провайдером) того чи іншого способу прокладання кабелю є наявність технічної та організаційної можливості на певній території використання вже існуючої інфраструктури чи будівництва нових комунікацій.
 - (48) ПАТ «Запоріжжяобленерго» надає суб'єктам господарювання послугу з доступу до об'єктів електроенергетики, а саме до опор повітряних ліній електропередач, які знаходяться у його власності, для сумісного підвішування на них волоконно-оптичних кабелів телекомунікаційних мереж
 - (49) Водночас, Товариство вважає своїми конкурентами на ринку надання послуг з доступу до об'єктів інфраструктури будь-яких суб'єктів господарювання, у володінні яких перебувають канали кабельної каналізації чи опори повітряних ліній, зокрема до них відноситься публічне акціонерне товариство «Укртелеком».
 - (50) Як йдеться з матеріалів розгляду справи, ПАТ «Укртелеком» можуть надаватись Інтернет-операторам (провайдерам) послуги з доступу до інфраструктури кабельної каналізації електрозв'язку для розташування їх телекомунікаційних мереж (лист від 07.09.2017 № 005-35/142014).
 - (51) За інформацією ПАТ «Укртелеком» (лист від 05.09.2017 №12/481), технічна можливість доступу до кабельної каналізації електрозв'язку (ККЕ) в м. Приморськ існує в межах розташування ККЕ ПАТ «Укртелеком» на окремих ділянках, що проходять по окремих вулицях міста.
 - (52) Проте, електромережі підведені практично до кожної будівлі, тоді як кабельні каналізації зв'язку не є настільки поширеними.
 - (53) Отже, послуга надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку не є взаємозамінною послуги з доступу Інтернет-операторів (провайдерів) до інфраструктури об'єктів електроенергетики для розміщення їх телекомунікаційних мереж.
 - (54) В ході розгляду справи встановлено, що для здійснення діяльності у сфері надання послуг проводового електрозв'язку, для розташування власних ТМ, в м. Приморськ Інтернет-оператори (провайдери) використовують доступ до інфраструктури об'єкта будівництва (опори зовнішнього освітлення), що належать комунальному підприємству «Чисте місто Приморськ» Приморської міської ради (72100, Запорізька обл., м. Приморськ, вул. Мелітопольське шосе, 12, код ЄДРПОУ 32787263) (далі – КП «Чисте місто Приморськ»).
 - (55) При цьому, всі Інтернет-оператори (провайдери) м. Приморськ мають технічну можливість сумісно користуватися опорами вуличного освітлення м. Приморськ лише в межах двох вулиць - вул. Морської та вул. Шевченка. Це пов'язано з розташуванням саме на цих вулицях м. Приморськ багатоповерхової забудови, в той час як на всіх інших вулицях м. Приморськ знаходяться будинки переважно приватного сектору.
 - (56) Причому, здійснити Інтернет-операторами (провайдерами) власну діяльність в

територіальних межах вул. Шевченка тільки за наявності доступу до опор освітлення КП «Чисте місто Приморськ», без використання елементів інфраструктури об'єктів електроенергетики ПАТ «Запоріжжяобленерго» - не можливо.

- (57) Отже, послуга з надання доступу до інфраструктури будівництва не є взаємозамінною послугою з доступу Інтернет-операторів (провайдерів) до інфраструктури об'єктів електроенергетики для розміщення телекомунікаційних мереж.
- (58) Разом з тим, взаємозамінність досліджуваного товару, тобто альтернатива вибору способу побудови (розміщення) телекомунікаційної мережі існує на стадії її планування (проектування) лише за умови наявності на певній території одночасного доступу до мереж інженерних, комунікаційних, транспортних систем різних суб'єктів господарювання. Оскільки перехід від споживання одного виду послуг до іншого, що надається іншим суб'єктом господарювання, передбачає розробку нового проекту та побудови фактично нової телекомунікаційної мережі чи її сегменту, що потребує значних матеріальних, людських та часових ресурсів, така альтернатива не може існувати на момент експлуатації вже побудованої мережі.
- (59) На підставі вищевикладеного послуги з доступу до об'єктів інфраструктури з використанням різного способу будівництва телекомунікаційних мереж, зокрема:
- доступ до об'єктів електроенергетики шляхом сумісного підвішування ТМ на опорах ліній електропередач,
 - доступ до об'єктів будівництва шляхом:
 - сумісного підвішування ТМ на опорах зовнішнього освітлення;
 - підвішування (розміщення) ТМ між (в) будівлями(ях) і спорудами(ах);
 - доступ до кабельної каналізації електрозв'язку шляхом прокладки ТМ в кабельній каналізації, в тунелях і колекторах,
не можуть бути віднесені до одної групи взаємозамінних товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи)
- (60) Доступ Інтернет-операторів (провайдерів) до інфраструктури об'єкта електроенергетики, які знаходяться у власності ПАТ «Запоріжжяобленерго», урегульований договорами, укладеними з Товариством, а саме з:
- [інформація з обмеженим доступом];
 - [інформація з обмеженим доступом];
 - [інформація з обмеженим доступом].
- (61) Предметом укладених договорів є надання ПАТ «Запоріжжяобленерго» Інтернет-операторам послуги з сумісного підвісу оптоволоконних ліній на території м. Приморськ. Розміщувати телекомунікаційні мережі на об'єктах електроенергетики, які знаходяться на балансі Товариства, Інтернет-оператори можуть за умов щомісячної сплати певних коштів.
- (62) Тобто, фактично наслідком укладення договорів є виникнення товарно-грошових відносин, і в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» послуга з доступу до інфраструктури об'єкта електроенергетики є товаром.
- (63) Товар «послуга з доступу до елементів інфраструктури електроенергетики для прокладання та обслуговування телекомунікаційних мереж» за своїми споживчими властивостями та функціональним призначенням не має товарів - замінників.
- (64) На підставі вищевикладеного, **товаром**, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, є послуга з доступу до об'єктів електроенергетики,
- 3.2.2 *Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)*
- (65) Продавцями послуг з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики, є суб'єкти господарювання, які є власниками (володільцями) інфраструктури об'єкта

доступу, у власності (володінні) яких перебуває інфраструктура об'єкта доступу або окремі її елементи.

- (66) Відтак, продавцем досліджуваної послуги є ПАТ «Запоріжжяобленерго», як суб'єкт господарювання (ліцензіат з передачі електричної енергії), який має у власності об'єкти електроенергетики - опори ліній електропередачі, електричні підстанції тощо, придатні для надання у користування замовнику на договірних засадах
- (67) Споживачами послуг з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики, є суб'єкти господарювання (оператор, провайдер телекомунікацій тощо), які здійснюють діяльність у сфері телекомунікацій та надають послуги абонентам (фізичним або юридичним особам) з використанням кабельної телекомунікаційної мережі.

3.3 *Визначення товарних меж ринку*

- (68) Відповідно до пункту 5.1 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (69) Зазначена норма передбачає, що формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару за показниками взаємозамінності, якими, зокрема є: подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо; подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо.
- (70) Оскільки для споживачів послуги з доступу до інфраструктури об'єкта електроенергетики за показниками взаємозамінності, подібності призначення не існує взаємозамінних товарів, товарні межі співпадають з товаром.
- (71) Таким чином, товарними межами ринку визначено послугу з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики, як таку, що не має заміників.

3.4 *Визначення географічних меж ринку.*

- (72) Відповідно пункту 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установаження мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (послуг) є неможливим або недоцільним. При цьому слід звернути увагу на те, що при остаточному визначенні територіальних (географічних) меж ринку визначальною є менша здатність до переміщення або попиту, або пропозиції.
- (73) У споживачів послуги з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики (Інтернет-операторами) отримання вказаної послуги за межами території, на якій розташовано їх телекомунікаційну мережу, не має сенсу, тобто на досліджуваному ринку існують значні обмеження переміщення попиту.
- (74) Інтернет-операторами (провайдерами) для надання послуг проводового електрозв'язку споживачам у Запорізькій області (м. Приморськ) використовуються опори повітряних ЛЕП ПАТ «Запоріжжяобленерго», розташованих в межах вулиць м. Приморськ Запорізької області.
- (75) Територіальні межі ринку послуг з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики чітко визначені в договорах, укладених зі споживачами (Інтернет-операторами), та фактично обмежуються та співпадають з межами розташування ПЛ 0,4-10 кВ, опори яких надаються для улаштування (сумісного підвішування) телекомунікаційних мереж.
- (76) Надання послуг з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики споживачам (Інтернет-операторам) даного населеного пункту мережами, прокладеними в інших населених пунктах, неможливо.
- (77) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики для улаштування (сумісного

підвищення) телекомунікаційних мереж, визначено територію м. Приморськ, Запорізької області в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у власності ПАТ «Запоріжжяобленерго».

3.5 Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (78) Відповідно пункту 7.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (79) У межах міста Приморська Запорізької області протягом 2016 - 2017 років та поточного періоду 2018 року склад продавців - суб'єктів господарювання, що надають послугу з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики для улаштування (сумісного підвищення) телекомунікаційних мереж не змінювався, тобто, структура даного ринку є сталою.
- (80) Отже, часові межі ринку визначаються як проміжок часу протягом 2016 - 2018 років

3.6 Визначення потенційних конкурентів

- (81) Відповідно до Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання:
- які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості;
 - які виготовлять товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку;
 - нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (82) На території м. Приморськ Запорізької області існує лише один суб'єкт господарювання – ПАТ «Запоріжжяобленерго», який має у своєму володінні (управлінні, використанні) опори ліній електропередач (інші опори) та може їх надавати для сумісного підвищення телекомунікаційних мереж.
- (83) Отже, потенційні та наявні конкуренти на вказаному ринку відсутні, оскільки послуга з доступу до інфраструктури об'єкта електроенергетики може надаватись лише тим суб'єктом господарювання, на балансі якого знаходяться (у володінні, управлінні, використанні) опори ліній електропередач (інші опори), які використовуються Інтернет-операторами (провайдерами) для розміщення своїх телекомунікаційних мереж.

3.7 Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (84) Відповідно до пункту 1.3 Методики, бар'єри вступу на ринок - це обставини, що перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.
- (85) Бар'єри для вступу потенційних конкурентів на досліджуваний ринок визначені пунктом 9.2 Методики. Ними є:
- обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців;
 - адміністративні обмеження;
 - економічні та організаційні обмеження;
 - екологічні обмеження;
 - нерозвиненість ринкової інфраструктури;
 - інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарні групи).
- (86) Відповідно до вимог Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» створення та розвиток інженерно-транспортної інфраструктури, в тому числі нове будівництво або реконструкція існуючих інженерних, транспортних споруд і комунікацій може здійснюватися лише у відповідності до вимог містобудівної

документації, в тому числі генеральних планів населених пунктів, планів зонування територій і детальних планів території, затверджених відповідними сільськими, селищними, міськими радами чи районними державними адміністраціями, якими на стадії планування (проектування) населених пунктів розрахунковим способом, залежно від кількості населення, інтенсивності руху транспорту і пішоходів, складу елементів, які розміщуються в межах поперечного профілю (проїзні частини, технічні смуги для прокладання підземних комунікацій, тротуари, зелені насадження, охоронні зони тощо), з урахуванням санітарно-гігієнічних вимог та інших нормативних документів, визначається ширина вулиць і доріг, що унеможлиблює будівництво додаткових (паралельних) опор телекомунікаційних мереж до вже існуючих ліній електропередач.

- (87) Для вступу нових суб'єктів господарювання на ринок послуг з доступу до інфраструктури об'єкта електроенергетики в територіальних межах м. Приморськ Запорізької області існують фактори економічного характеру: отримання дозвільних документів, побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу, та фактори організаційного характеру, пов'язані з технологічними особливостями надання цієї послуги, а саме неможливість будівництва нової мережі опор у межах території, де розташовані місцеві (локальні) електромережі, що перебувають у власності ПАТ «Запоріжжяобленерго».
- (88) Відтак, потенційні конкуренти не можуть в короткий час подолати економічні та організаційні бар'єри вступу на ринок послуги з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики, а саме до опор повітряних ліній електропередач, для улаштування (сумісного підвішування) телекомунікаційних мереж в територіальних (географічних) межах м. Приморськ Запорізької області.

3.8 Установлення монопольного (домінуючого) становища

- (89) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.
- (90) В межах досліджуваного ринку (ринку послуг з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики) Відділенням встановлено лише одного суб'єкта господарювання, який здійснює діяльність на цьому ринку - ПАТ «Запоріжжяобленерго».
- (91) Інші суб'єкти господарювання, що надавали або мали технічну можливість надавати послуги з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики юридичним та фізичним особам, в межах м. Приморськ Запорізької відсутні.
- (92) Враховуючи вищевикладене надання послуги з доступу до елементів інфраструктури об'єктів електроенергетики в межах м. Приморськ здійснює тільки ПАТ «Запоріжжяобленерго».

3.9 Загальні висновки щодо монопольного (домінуючого) становища відповідача

- (93) Таким чином, ПАТ «Запоріжжяобленерго» протягом 2016 - 2018 років займає монопольне становище на ринку послуги з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики в територіальних (географічних) межах м. Приморськ Запорізької області (в межах розміщення локальних електричних мереж ПАТ «Запоріжжяобленерго») як таке що немає жодного конкурента.

4. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку

- (94) Відповідно до пункту першого частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається: встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

4.1 Встановлення цін на товар

- (95) Для здійснення діяльності у сфері надання послуг проводового електрозв'язку, для розташування власних ТМ на опорах повітряних ліній електропередач, Інтернет-

оператори м. Приморськ, в тому числі і ФОП Баранов В. В. отримують послуги з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики, що належить ПАТ «Запоріжжяобленерго», а саме: опори повітряних ліній (ПЛ).

- (96) Протягом періоду 2016-2017 років та поточного періоду 2018 року в межах міста Приморська Запорізької області ПАТ «Запоріжжяобленерго» надавало Інтернет-операторам (провайдерам) послуги з доступу до об'єктів електроенергетики на підставі укладених договорів з:
- [інформація з обмеженим доступом] (далі – Договори);
 - [інформація з обмеженим доступом];
 - [інформація з обмеженим доступом].
- (97) Згідно з актами прийому будівництва повітряних оптоволоконних ліній зв'язку (ПОЛЗ) по опорах повітряних ліній 0,4-10 кВ (надалі – Акти), ПАТ «Запоріжжяобленерго» було прийнято в експлуатацію ПОЛЗ по опорах ПЛ 0,4-10 кВ, власником яких є ФОП Баранов В. В., протяжністю ТМ, визначеної робочими проектами, а саме:
- [інформація з обмеженим доступом];
 - [інформація з обмеженим доступом];
 - [інформація з обмеженим доступом].
- (98) Таким чином, на 01.06.2017 року ПАТ «Запоріжжяобленерго» для надання [інформація з обмеженим доступом] послуг сумісного підвісу ТМ на опорах ПЛ задіяло електромережі загальною протяжністю [інформація з обмеженим доступом], які було розміщено на [інформація з обмеженим доступом] ПЛ 0,4-10 кВ.
- (99) Згідно з умовами Договору з [інформація з обмеженим доступом], Інтернет - оператор (провайдер) для здійснення діяльності у сфері надання телекомунікаційних послуг проводового електрозв'язку споживачам міста Приморськ використовує [інформація з обмеженим доступом] ПЛ 0,4-10 кВ.
- (100) Відповідно до умов Договору з [інформація з обмеженим доступом], Інтернет - оператор для надання телекомунікаційних послуг проводового електрозв'язку використовує [інформація з обмеженим доступом] ПЛ 0,4-10 кВ.
- (101) За умовами вищевказаних договорів, розмір плати за місяць за надання послуги з доступу до інфраструктури електроенергетики визначається як добуток протяжності (км) оптоволоконних ліній, які підвішуються на опорах ПЛ 0,4-6/10 кВ ПАТ «Запоріжжяобленерго» та вартості 1 км сумісного підвішування.
- (102) Наказом від 27.12.2011 № 851-од генерального директора Товариства було затверджено та введено в дію з 01.01.2012 року місячну плату за 1 км сумісного підвішування на повітряних лініях 0,4-10 кВ оптоволоконних кабельних ліній у сумі 354 грн. з ПДВ.
- (103) За інформацією ПАТ «Запоріжжяобленерго» (лист від 13.10.2017 № 003-08/16323) «...Товариством було самостійно визначено порядок розрахунку плати за 1 км сумісного підвішування на повітряних лініях 0,4-10 кВ оптоволоконних кабельних ліній та використано за принципом «аналогії закону» нормативні документи, які хоч і не визначають порядок розрахунку вартості послуги з сумісного підвісу, але закладають принципи та підходи для проведення таких розрахунків» (мова оригіналу).
- (104) Вартість сумісного підвісу оптоволоконних кабельних ліній на опорах ПЛ 0,4-10 кВ, (354 грн. за 1 км за місяць, з ПДВ) було визначено Товариством як 40% середньорічної вартості відшкодування витрат на будівництво 1 км ліній 0,4-10 кВ (амортизаційні відрахування):
- [інформація з обмеженим доступом],
- де:
- [інформація з обмеженим доступом];
 - 40% - доля відшкодування витрат замовником, встановлена Відповідачем відповідно до пункту 3 Додатку 2 до Методики розрахунку орендної плати за державне майно та пропорції її розділу, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04.10.1995 № 786, як орендна ставка за використання нерухомого державного майна

для операторів телекомунікацій, які надають послуги з рухомого (мобільного) зв'язку, операторів та провайдерів телекомунікацій, які надають послуги з доступу до Інтернет та при розрахунку була застосована до середньорічної суми амортизаційних відрахувань по ПЛ 0,4-10кВ.

- (105) Водночас, при визначенні вартості 1 км сумісного підвісу на опорах ЛЕП 0,4-10 кВ в цілому по Запорізькій області ПАТ «Запоріжжяобленерго» враховувало використання опор лише одним Інтернет-оператором (провайдером), без врахування того, що одні й ті самі опори можуть використовуватись одночасно декількома Інтернет-операторами (провайдерами), а також самим Товариством для надання послуги з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами (що призвело до завищення вартості цієї послуги).
- (106) Крім того, згідно з Договорами, Інтернет-оператори (провайдери) здійснюють підвіс ТМ на опорах ПЛ 0,4-10 кВ. Тобто, використовують лише опори ПЛ 0,4-10 кВ, та не використовують власне самі ПЛ, КЛ, КТП (вартість яких прийнята в розрахунку).
- (107) Документів або пояснень, якими обґрунтовується прийнята в розрахунку вартість робіт з будівництва або реконструкції ПЛ (0,4кВ та ПЛ 6-10 кВ), КЛ, КТП та довжини ПЛ, КЛ ПАТ «Запоріжжяобленерго» не надало.
- (108) Разом з тим, з врахуванням звітних даних ПАТ «Запоріжжяобленерго» (Форма 2 «Звіт про фінансові результати») щодо річних амортизаційних відрахувань за результатами 2016 року [інформація з обмеженим доступом] та 2017 року [інформація з обмеженим доступом] і загальної протяжності ПЛ [інформація з обмеженим доступом]. встановлено, що амортизаційні відрахування на 1 км ПЛ 0,4 - 10 кВ склали:
- за 2016 рік – [інформація з обмеженим доступом];
 - за 2017 рік – [інформація з обмеженим доступом]
- (109) При цьому, вищезазначені річні амортизаційні відрахування включають амортизацію (без розбивки за видами діяльності Товариства) всіх будівель, споруд, КТП, опор тощо, які належать ПАТ «Запоріжжяобленерго».
- (110) З наведеного йдеться, що фактичні амортизаційні відрахування в перерахунку на 1 км ПЛ (у 2016 році – [інформація з обмеженим доступом], у 2017 році – [інформація з обмеженим доступом]), є значно нижчими за відрахування, прийняті ПАТ «Запоріжжяобленерго» [інформація з обмеженим доступом] при розрахунку вартості 1 км сумісного підвісу на опорах в розмірі 354 грн.
- (111) Отже, ПАТ «Запоріжжяобленерго» при нарахуванні плати за послугу з доступу до інфраструктури об'єкта електроенергетики (опори ЛЕП) Інтернет-операторам (провайдерам) м. Приморська застосовувало вартість послуги (354 грн за 1 км) без економічного обґрунтування її розміру.
- (112) При цьому, вартість Послуги в розмірі 354 грн за 1 км в перерахунку на 1 опору 0,4-6/10 кВ становила **11,50 грн (з ПДВ)**, що починаючи з 04.06.2017 (з набранням чинності Закону України «Про доступ») вже перевищувало граничний рівень вартості Послуги, встановлений цим Законом (у статті 17) - 0,3 відсотка мінімальної заробітної плати за одну опору, що у 2017 році становило **9,60 грн**.
- (113) Вимогами Прикінцевого положення Закону України «Про доступ» визначено, що чинні на день набрання чинності цим Законом договори, предметом яких є доступ до елементів інфраструктури об'єкта доступу, діють до завершення строку їх дії на умовах, визначених такими договорами.
- (114) На вимогу замовника або власника інфраструктури об'єкта доступу такі договори мають бути приведені у відповідність із частиною шостою статті 16 цього Закону у місячний строк з дня виставлення вимоги.
- (115) Проте, ПАТ «Запоріжжяобленерго», не дивлячись на перевищення вартості Послуги гранично допустимого розміру, встановленого законодавством, не було приведено Договори з ФОП Барановим В.В. (іншими Інтернет-операторами (провайдерами)) у відповідність до встановлених норм Закону про доступ (після закінчення дії Договорів

в визначений законом місячний термін).

- (116) Такі, дії ПАТ «Запоріжжяобленерго», які полягають у встановленні економічно необґрунтованої вартості послуги з доступу до об'єктів електроенергетики, а саме до опор повітряних ліній електропередач, які знаходяться у власності ПАТ «Запоріжжяобленерго», містили ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (надалі – Закону).
- (117) У відповідності до частини першої статті 46 Закону, адміністративна колегія Відділення надала ПАТ «Запоріжжяобленерго» рекомендації від 19.10.2017 №02/07-рк (далі – Рекомендації):
- застосувати в розрахунках з Інтернет-операторами (провайдерами) м. Приморськ за договорами доступу до об'єктів електроенергетики економічно обґрунтовану вартість послуги з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики.
- (118) Про результати розгляду Рекомендацій ПАТ «Запоріжжяобленерго» було зобов'язано повідомити Відділення у десятиденний термін з дня їх отримання.
- (119) На виконання Рекомендацій Відділення та з метою застосування в розрахунках з Інтернет-операторами (провайдерами) м. Приморськ нової вартості послуги з надання доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики ПАТ «Запоріжжяобленерго» було направлено до провайдерів м. Приморськ [інформація з обмеженим доступом] додаткові угоди до договорів доступу до об'єктів електроенергетики, підписані з боку ПАТ «Запоріжжяобленерго», відповідно до яких розмір плати за Послугу до однієї опори на місяць становить **9,60 грн (з ПДВ)**.
- (120) В обґрунтування вартості Послуги ПАТ «Запоріжжяобленерго» надало Відділенню (лист від 02.11.2017 № 001-008/17432) «Калькуляцію доступу до елементів енергооб'єктів ПАТ «Запоріжжяобленерго» для виконання робіт з сумісного підвісу оптико-волоконних ліній зв'язку», затверджену директором з економіки та фінансів ПАТ «Запоріжжяобленерго» 11.07.2017 (далі – Калькуляція) та пояснення щодо включення до Калькуляції вихідних даних (листи від 08.11.2017 № 001-33/17807, від 11.12.2017 № 001-33/19810, від 22.12.2017 № 00133/20536).
- (121) Згідно з Калькуляцією, вартість Послуги становить **12,79 грн (з ПДВ) без урахування витрат на матеріали та експлуатацію автотранспорту**, задіяних при виконанні робіт та перевезенні персоналу до місця виконання робіт.
- (122) Відповідно до частини сьомої статті 17 Закону про доступ, розмір плати за доступ до елементів інфраструктури об'єкта доступу визначається власником інфраструктури цього об'єкта доступу згідно з методикою визначення плати за доступ до елементів інфраструктури об'єкта доступу, затвердженою відповідним державним органом влади згідно з цим Законом, і не може перевищувати за доступ до елементів інфраструктури об'єктів електроенергетики 0,3 відсотка мінімальної заробітної плати за одну опору - елемент будь-якої інфраструктури об'єкта доступу, у тому числі опору лінії електропередачі, на місяць.
- (123) Проте, на теперішній час такої методики не прийнято.
- Відповідно до статті 9 Закону про доступ, розроблення та затвердження методики визначення плати за доступ до елементів інфраструктури об'єкта електроенергетики належить до повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в електроенергетичному, ядерно-промисловому, вугільно-промисловому, торфодобувному та нафтогазовому комплексах, з питань доступу до інфраструктури об'єкта доступу.
- (124) Відповідно до Положення про Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, затвердженого указом Президента України від 06.04.2011 № 382/2011, головним органом у системі центральних органів виконавчої влади у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики в електроенергетичному, ядерно-промисловому, вугільно-промисловому, торфодобувному та нафтогазовому комплексах є Міністерство енергетики та вугільної промисловості України (далі -

Міненерговугілля).

- (125) Зважаючи на повноваження Міненерговугілля, з метою з'ясування ситуації стосовно того, якими нормативними документами повинно керуватись ПАТ «Запоріжжяобленерго» при розрахунку вартості Послуги за відсутності Методики, Відділення звернулось (листом від 18.04.2018 № 58-02/730) за отриманням роз'яснень до цього міністерства.
- (126) За інформацією Міненерговугілля (лист від 15.05.2018 № 04/32-3835), до затвердження зазначеної методики сторони мають керуватися умовами укладених між ними договорів згідно вимог Господарського кодексу України та Цивільного кодексу України.
- (127) Статтею 13 Цивільного кодексу України встановлено, що
- цивільні права особа здійснює у межах, наданих їй договором або актами цивільного законодавства (частина перша).
 - при здійсненні своїх прав особа зобов'язана утримуватися від дій, які могли б порушити права інших осіб, завдати шкоди довкіллю або культурній спадщині (частина друга).
 - не допускаються використання цивільних прав з метою неправомірного обмеження конкуренції, зловживання монопольним становищем на ринку, а також недобросовісна конкуренція (частина п'ята).
- (128) За приписами частини шостої статті 180 Господарського кодексу України, у разі визнання погодженої сторонами в договорі ціни такою, що порушує вимоги антимонопольно-конкурентного законодавства, антимонопольний орган має право вимагати від сторін зміни умови договору щодо ціни.
- (129) Отже, ПАТ «Запоріжжяобленерго» як монополіст на ринку Послуги при реалізації своїх прав зобов'язано дотримуватись вимог законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема не встановлювати монопольно високих цін на Послугу.
- (130) ПАТ «Запоріжжяобленерго» в Договорах встановило ціну Послуги (в місяць за 1 опору) на максимально визначеному законодавством граничному рівні - **9,60 грн** (з ПДВ), оскільки за його розрахунками (в Калькуляції) економічно обґрунтованою є вартість Послуги у розмірі **12,79 грн** (з ПДВ).
- (131) Відділенням було перевірено обґрунтованість розрахованої в Калькуляції ціни Послуги.
- (132) Відповідно до Калькуляції до складу витрат для надання Послуги (з розрахунку на 1 опору) включено:
- *[інформація з обмеженим доступом]*.
- (133) *[інформація з обмеженим доступом]*.
- (134) З метою отримання висновків, чи є економічно обґрунтованою розрахована вартість Послуги, ПАТ «Запоріжжяобленерго» звернулось до ТОВ «Регіональне судово-експертне бюро» із заявою від 12.03.2018 № 008-33/4122 про проведення економічної експертизи, за результатами якої ним було отримано Висновок експерта від 04.04.2018 № 279 (далі – Висновок).
- (135) Як йдеться з Висновку, під час економічної експертизи було проведено:
- дослідження щодо документального підтвердження прийнятих у Калькуляції розмірів *[інформація з обмеженим доступом]*,
 - арифметичну перевірку зазначених у Калькуляції та Розшифровці – розрахунку до неї величин: *[інформація з обмеженим доступом]*.
- (136) Відповідно до Висновку:
- розрахункові величини *[інформація з обмеженим доступом]*, що зазначені у Калькуляції та Розшифровці – розрахунку до неї, згідно наданих на дослідження документів, є документально обґрунтованими;
 - із урахуванням дослідження щодо документального обґрунтування *[інформація з обмеженим доступом]*, що зазначені у Калькуляції та Розшифровці – розрахунку до неї, розрахунково *[інформація з обмеженим доступом]* підтверджується.
- (137) Водночас, у Висновку зазначено (сторінки 7, 8), що визначення переліку видів робіт,

їх періодичність та норми витрат робочого часу при виконанні робіт з технічного обслуговування та ремонту електричних мереж виходить за межі компетенції судового експерта з економічних досліджень. Тому, перелік видів робіт, їх періодичність та норми витрат робочого часу при виконанні робіт, що наведені у Розшифровці – розрахунку до Калькуляції, при арифметичній перевірці судовим експертом приймались у редакції ПАТ «Запоріжжяобленерго».

- (138) Отже, як йдеться з матеріалів розгляду справи, Висновок не стосується прийнятих у Розшифровці – розрахунку до Калькуляції даних, які впливають на вартість Послуги, а саме: переліку видів робіт, необхідних для надання Послуги, їх обсяг, періодичність, порядок та норми витрат робочого часу при виконанні Робіт.
- (139) За поясненнями ПАТ «Запоріжжяобленерго» (лист від 15.03.2018 № 002-33/4386) перелік Робіт, пов'язаних з наданням Послуги, та періодичність і порядок їх виконання встановлювались ним самостійно, витрати робочого часу на виконання цих робіт визначались згідно з даними СОУ 40.1-00130044-834:2010 «Норми часу на ремонт і технічне обслуговування електричних мереж», затверджених наказом Мінпаливенерго України від 01.07.2010 № 265 (далі – СОУ).
- (140) Відповідно до Розшифровки – розрахунку до Калькуляції, при наданні Послуги виконуються наступні Роботи (таблиця 1):

Таблиця 1

[інформація з обмеженим доступом]

- ¹ – [інформація з обмеженим доступом];
² – [інформація з обмеженим доступом];
³ – [інформація з обмеженим доступом];
⁴ – [інформація з обмеженим доступом];
⁵ – [інформація з обмеженим доступом]

- (141) Відповідно до частини третьої статті 17 Закону про доступ, періодична плата за доступ може встановлюватись виключно за наявності додаткових витрат власника інфраструктури об'єкта доступу на утримання елементів інфраструктури об'єкта доступу, пов'язаних з наданим доступом.
- (142) Додаткові витрати виникають під час підтримання працездатності і справності повітряних ліній (технічного обслуговування та ремонту) внаслідок ускладнення умов виконання цих робіт, спричинених наявністю сумісного підвішених з ПЛ 0,4 - 10 кВ телекомунікаційних мереж Провайдерів (ТМ).
- (143) Як свідчить з даних таблиці 1, за розрахунками ПАТ «Запоріжжяобленерго» відносно кожної з опор, задіяної у сумісному підвісі проводів Інтернет-операторів (провайдерів), впродовж року виконується весь перелік Робіт, крім операцій: з [інформація з обмеженим доступом]. При цьому, внаслідок сумісного підвісу проводів щороку на одну опору (здіяну при наданні Послуги) має додатково витрачатись [інформація з обмеженим доступом]годин робочого часу виконавця робіт.
- (144) На величину визначеної ПАТ «Запоріжжяобленерго» трудомісткості Робіт [інформація з обмеженим доступом] впливає, зокрема прийняті ним обсяг, періодичність та порядок виконання Робіт.
- (145) Відділенням було проведено порівняльний аналіз планових (прийнятих ПАТ «Запоріжжяобленерго» у Розшифровці – розрахунку до Калькуляції) та фактичних величин періодичності виконання Робіт та річного обсягу виконаних Робіт (в натуральних показниках).
- (146) Згідно із прийнятою у Розшифровці – розрахунку до Калькуляції періодичністю та порядком виконання Робіт, та приймаючи до уваги, що енергопостачальник виставляє Інтернет-операторам (провайдерам) рахунки за Послугу (починаючи з листопада 2017 року) за всі опори із сумісним підвісом проводів [інформація з обмеженим доступом], при наданні Послуги впродовж одного року ПАТ «Запоріжжяобленерго» має виконати

такий додатковий обсяг кожної з Робіт стосовно цієї кількості опор:

- [інформація з обмеженим доступом]
- [інформація з обмеженим доступом]
- [інформація з обмеженим доступом]
- [інформація з обмеженим доступом]
- [інформація з обмеженим доступом]
- [інформація з обмеженим доступом]

де:

[інформація з обмеженим доступом]

- (147) Для визначення фактичних показників обсягу виконаних робіт Відділенням було запитано у ПАТ «Запоріжжяобленерго» (вимоги від 21.02.20118 № 02-20/02-397, від 20.04.2018 № 58-02/743) інформацію (з копіями підтверджуючих документів) щодо фактичних витрат робочого часу (в розрізі Робіт, зазначених в Розшифровці – розрахунку до Калькуляції) по Приморському РЕМ (в тому числі по м. Приморськ) на:
- а) технічне обслуговування та ремонт електричних мереж напругою 0,4 -10 кВ;
 - б) надання Послуги, за 2017 рік, 1 квартал 2018 року (примітка:у вказаний період в м. Приморськ надавалась Послуга Провайдером).
- (148) На виконання вказаних вимог ПАТ «Запоріжжяобленерго» надало (листи від 15.03.2018 № 002-33/4386, від 08.05.2018 № 008-33/7552) Акти здачі – приймання робіт по технічному обслуговуванню ПЛ 0,4-10кВ, Акти здавання – приймання виконаних робіт (з капітального ремонту) по Приморському РЕМ (в тому числі по м. Приморськ) за 2017 рік, 1 квартал 2018 року (далі – Акти).
- (149) У вказаних документах міститься інформація, зокрема щодо:
- а) переліку певних операцій (в тому числі Робіт) та місця їх виконання (найменування ПЛ, номери опор);
 - б) обсягу робіт (в натуральних показниках) в розрізі кожної з операцій;
 - в) фактичних витрат робочого часу (в розрізі кожної з операцій).
- (150) Інформація щодо переліку ПЛ та опор із сумісним підвішуванням проводів, задіяних при наданні Послуги, міститься у Схемах поопорних повітряних ліній 0,4-10 кВ, наданих ПАТ «Запоріжжяобленерго» листом від 11.12.2017 № 001-33/19810.
- (151) Відповідно до Актів, впродовж досліджуваного періоду під час експлуатації ПЛ 0,4-10 кВ по Приморському РЕМ з переліку Робіт виконувались тільки окремі з них або ж роботи, аналогічні зазначеним в Розшифровці – розрахунку до Калькуляції (дивись в таблицях 3, 4).

Таблиця 3 (2017 рік)

[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]
[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]
[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]
[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]
[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]
[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]
[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]
[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]
[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]
[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]
[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]

Таблиця 4 (I квартал 2018 року)

[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]
[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]
[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]
[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]
[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]
[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]
[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]
[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]
[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]
[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]
[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]
[інформація з обмеженим доступом]	[інформація з обмеженим доступом]

- (152) Як свідчать дані таблиці 3, на опорах із сумісно підвішеними проводами Інтернет-операторів (провайдерів) [інформація з обмеженим доступом] у 2017 році фактично було виконано Робіт загальною трудомісткістю [інформація з обмеженим доступом], що в перерахунку на 1 опору із сумісним підвісом становить [інформація з обмеженим доступом]. Вказані фактичні річні витрати робочого часу є суттєво нижчими (в 19 разів) за планові додаткові витрати робочого часу на 1 опору з сумісним підвісом проводів, прийняті у Розшифровці – розрахунку до Калькуляції [інформація з обмеженим доступом].
- (153) Така різниця зумовлена невідповідністю фактичних величин обсягу, періодичності та порядку виконання Робіт та, як наслідок, річного обсягу виконаних Робіт (в натуральних показниках) плановим показникам, прийнятим ПАТ «Запоріжжяобленерго» у Розшифровці – розрахунку до Калькуляції, а саме Відповідачем:
- [інформація з обмеженим доступом];
 - [інформація з обмеженим доступом];
 - [інформація з обмеженим доступом];
 - [інформація з обмеженим доступом].
- (154) [інформація з обмеженим доступом].
- (155) Варто зазначити, що подібна ситуація простежується і в цілому по Приморському РЕМ, тобто за підсумками 2017 року фактична періодичність та порядок виконання Робіт на мережах Приморського РЕМ [інформація з обмеженим доступом] є суттєво нижчими за планові показники, які приймались Відповідачем у Розшифровці – розрахунку до Калькуляції, а саме ПАТ «Запоріжжяобленерго» в цілому по Приморському РЕМ:
- [інформація з обмеженим доступом];
 - [інформація з обмеженим доступом];
 - [інформація з обмеженим доступом];
 - [інформація з обмеженим доступом].
- (156) [інформація з обмеженим доступом].
- (157) З наведеного йдеться, що фактичні періодичність, обсяг та порядок проведення Робіт на опорах із сумісним підвісом проводів Інтернет-операторів (провайдерів) не є випадковим збігом обставин і свідчать про системність виконання Відповідачем Робіт (в цілому по Приморському РЕМ), пов'язаних з підтриманням працездатності і справності повітряних ліній (технічного обслуговування та ремонту).
- (158) Відтак, встановлена у Розшифровці – розрахунку до Калькуляції планові обсяг, періодичність та порядок виконання Робіт, які суттєво перевищують фактичні, є необґрунтованими.
- (159) Як наслідок, завищення Відповідачем у Розшифровці – розрахунку до Калькуляції

планових обсягу, періодичності та порядку виконання Робіт призвело до суттєвого завищення розрахованої ПАТ «Запоріжжяобленерго» трудомісткості Робіт, а отже і вартості Послуги (12,79 грн з ПДВ за одну опору, затверджену Відповідачем 11.07.2017).

- (160) Отже, ПАТ «Запоріжжяобленерго» не підтвердило документально, що затверджена ним вартість Послуги у розмірі 12,79 грн з ПДВ є економічно обґрунтованою. При цьому, навіть зниження Відповідачем у Договорах з Інтернет-операторами (провайдерами) вартості послуги (в 1,33 рази від затвердженої у Калькуляції) до гранично дозволеної (Законом України «Про доступ») величини (9,60 грн з ПДВ) не свідчить про застосування ним економічно обґрунтованої ціни, оскільки планова трудомісткість Робіт у Калькуляції вище фактичної більше ніж на порядок (в 19 разів).
- (161) Враховуючи вищевикладене, встановлена ПАТ «Запоріжжяобленерго» у Договорах з Інтернет-операторами (провайдерами) вартість послуги у розмірі 9,60 грн з ПДВ є економічно необґрунтованою.
- (162) Варто зазначити, що **схожою з Послугою**, що надається Інтернет – операторам (провайдерам), є **послуга з доступу до об'єктів електроенергетики для підвищення радіотрансляційних мереж (РМ)**. Відповідно до Закону України «Про телекомунікації»:
- телемережі, що призначаються для передавання програм радіо- та телебачення, є різновидом телекомунікаційних мереж загального користування (стаття 1),
 - діяльність з надання послуг з технічного обслуговування та експлуатації мереж проводового радіомовлення та телемереж відноситься до сфери телекомунікацій, яка підлягає ліцензуванню (стаття 42).
- (163) З метою методичного забезпечення визначення вартості річного обслуговування 1 км повітряних електропередавальних ліній із сумісно підвішеними проводами радіотрансляційних мереж Міністерством палива та енергетики України наказом від 11.06.2004 № 310 затверджено та введено в дію нормативний документ «Розрахунок вартості обслуговування повітряних ліній напругою 380 В із сумісно підвішеними проводами радіотрансляційних мереж» (далі – Методика).
- (164) Вказана Методика призначена для обчислення вартості річного обслуговування 1 км повітряних електропередавальних ліній із сумісно підвішеними проводами радіотрансляційних мереж і визначення розміру **компенсації** з боку власників РМ **додаткових витрат** енергопостачальних компаній за збільшення норм часу під час обслуговування ПЛ напругою 380 В із сумісно підвішеними проводами РМ.
- (165) В основу Методики покладено визначення вартості технічного обслуговування ПЛ напругою 380 В протягом одного року експлуатації без сумісно підвішених проводів РМ (*заробітна плата спеціалістів; витрати на експлуатацію машин, механізмів; відрахування на соціальні заходи; загальновиробничі та загальногосподарські витрати; інші витрати; кошторисний прибуток*) з наступним урахуванням, за допомогою коригувального коефіцієнта (5% до вищевказаної вартості обслуговування), додаткових витрат часу на технічне обслуговування ПЛ напругою 380 В за наявності на них проводів РМ.
- (166) Тобто, вказана Методика визначає алгоритм розрахунку вартості послуги з доступу до об'єктів інфраструктури енергетики (у вигляді розміру **компенсації додаткових витрат** енергопостачальних компаній) для операторів телекомунікацій - власників РМ, які надають телекомунікаційні послуги (послуги проводового радіомовлення).
- (167) Інтернет – провайдери та оператори проводового радіомовлення входять до однієї (спільної) групи споживачів Послуги в силу того, що є схожими, зокрема:
- розміщення, монтаж ТМ та РМ (*сумісний підвіс ТМ та РМ на повітряних електропередавальних лініях*),
 - рівень технічного обслуговування та транспортного забезпечення (ресурсами

ПАТ «Запоріжжяобленерго»).

- (168) Крім того, як Законом про доступ, так і Методикою передбачено оплату послуг власників об'єктів інфраструктури за доступ до цих об'єктів у розмірі додаткових витрат, що пов'язані з наданням вказаного доступу.
- (169) Тому, ціну Послуги для операторів проводового мовлення, визначену згідно з Методикою (приведену на 1 опору), можна прийняти в якості порівнювальної для ціни на Послугу для Інтернет – операторів (провайдерів), що встановлена ПАТ «Запоріжжяобленерго» (на 1 опору).
- (170) За інформацією ПАТ «Запоріжжяобленерго» (лист від 15.03.2018 № 002-33/4386), ним не надавалась Послуга для операторів проводового радіомовлення, а відтак і не визначалась вартість послуги з сумісного підвісу РМ.
- (171) В свою чергу, з урахуванням укрупнених показників діяльності Товариства:
- (а) операційних річних витрат з ліцензованого виду діяльності, включених в структуру тарифів на послугу з передачі електричної енергії локальними мережами:
 - 831555 тис. грн (постанова НКРЕКП від 15.12.2016 № 2220);
 - 938442 тис. грн (постанова НКРЕКП від 24.01.2018 № 63);
 - (б) протяжності електричних мереж Відповідача напругою 0,4 – 10 кВ:
 - [інформація з обмеженим доступом];
 - (в) загальної кількості опор в цих мережах напругою 0,4 – 10 кВ:
 - [інформація з обмеженим доступом],
 розмір всіх планових витрат у ПАТ «Запоріжжяобленерго» (з розрахунку на 1 опору) становить :
 - на 2017 рік – [інформація з обмеженим доступом]
 - на 2018 рік – [інформація з обмеженим доступом]
- (172) Приймаючи до уваги встановлений Методикою алгоритм визначення розміру компенсації з боку власників РМ додаткових витрат електропередавальної організації (шляхом застосування коригувального коефіцієнту 5% до планової вартості обслуговування), розмір **додаткових витрат** Товариства, пов'язаних з ускладненням умов обслуговування ПЛ, спричинених наданням доступу власникам РМ, мав би становити: (з розрахунку на 1 опору)
- на 2017 рік – 4,2 грн/місяць,
 - на 2018 рік – 4,8 грн/місяць.
- (173) Тобто, навіть з урахуванням всіх витрат Товариства, пов'язаних з ліцензованою діяльністю (затверджених НКРЕКП у структурі тарифів на передачу електричної енергії), окремі з яких не мають відношення до надання Послуги, вище визначений розмір компенсації додаткових витрат за збільшення норм часу під час обслуговування ПЛ є меншим за витрати, зазначені у Калькуляції (прямі та загальновиробничі витрати у сумі 9,69 грн) в 2,0 – 2,3 рази (в залежності від періоду).
- (174) Зазначене також підтверджує висновок Відділення про необґрунтоване завищення Товариством встановленої Інтернет-операторам (провайдерам) вартості Послуги у розмірі 9,60 грн за одну опору.
- (175) Крім того, при визначенні вартості Послуги ПАТ «Запоріжжяобленерго» не враховано факт використання одних і тих самих елементів інфраструктури об'єкта доступу декількома Інтернет - операторами (провайдерами).
- (176) Водночас, пункт 4 частини п'ятої статті 17 Закону України «Про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку телекомунікаційних мереж», передбачає «механізм визначення розміру плати за доступ у вигляді формули із пропорційним розподілом витрат власника інфраструктури об'єкта доступу між замовниками, якщо вони використовують одні й ті самі елементи інфраструктури об'єкта доступу».

- (177) Тобто, вказаний закон встановлює визначення плати за доступ до елементів інфраструктури об'єкта доступу із застосуванням механізму визначення розміру плати за Послугу із пропорційним розподілом витрат власника інфраструктури об'єкта доступу між замовниками, якщо вони використовують одні й ті самі елементи інфраструктури об'єкта доступу.
- (178) Така поведінка ПАТ «Запоріжжяобленерго» призвела до ущемлення економічних інтересів споживача та була б не можлива за умов існування значної конкуренції на ринку, оскільки за умов існування значної конкуренції на ринку відбувається змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання. Тобто, ПАТ «Запоріжжяобленерго», у разі наявності значної конкуренції на ринку, з метою приваблення споживачів було б вимушено співпрацювати зі споживачами, які звертаються до нього за отриманням послуги з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики, а саме до опор повітряних ліній електропередач.
- (179) Враховуючи вищезазначене, дії ПАТ «Запоріжжяобленерго», яке протягом 2016 - 2018 років займає монопольне становище на ринку послуг з надання доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики в територіальних межах м. Приморськ Запорізької області (в межах розміщення локальних електричних мереж ПАТ «Запоріжжяобленерго»), як таке що не має жодного конкурента, що полягали у встановленні в досліджений період економічно необґрунтованої вартості послуги з доступу до елементів енергооб'єктів ПАТ «Запоріжжяобленерго» для виконання робіт з сумісного підвісу оптико-волоконних ліній зв'язку, кваліфіковано як зловживання монопольним (домінуючим) становищем відповідно до пункту 1 частини другої статті 13, пункту 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

5. Клопотання Заявника на подання про попередні висновки по справі

- (180) ФОП Баранов В. В. в листі від 11.10.2018 № 100 звернувся із клопотанням про визначенні розміру штрафу взяти до уваги інформацію щодо ініціювання Відповідачем судових спорів проти нього щодо примусового внесення змін до договору [інформація з обмеженим доступом] на використання опор повітряних ліній для сумісного підвісу оптоволоконних ліній з метою встановлення економічно необґрунтованих цін на цю послугу .

6. Заперечення Відповідача та їх спростування

- (181) ПАТ «Запоріжжяобленерго» з висновками Відділення про порушення ним законодавства про захист економічної конкуренції не згодне.

ПАТ «Запоріжжяобленерго» в своїх запереченнях стверджує, що врахована ним в Розшифровці – розрахунку до Калькуляції періодичність та обсяг виконання робіт відповідає приписам:

- ГКД 34.20.661-2003 Мінпаливенерго України - «Правила організації технічного обслуговування та ремонту обладнання, будівель і споруд електростанцій та мереж», затверджені наказом Мінпаливенерго України від 14.05.2003 № 228 (далі - ГКД 34.20.661-2003);
- ГКД 34.20.503-97 Мінпаливенерго України - «Методичні вказівки з організації систем експлуатаційного обслуговування повітряних ліній електропередачі напругою 0,4-20 кВ, трансформаторних підстанцій напругою 6-20/0,4 кВ та розподільчих пунктів напругою 6-20 кВ», затверджених заступником Міністра енергетики та електрифікації УСССР від 22.02.1989 (далі – ГКД 34.20.503-97);
- Правил улаштування електроустановок (ПУЕ) - пункт 2.4.40 глави 2.4;

- (182) З вказаними запереченнями Відділення не погоджується за таких підстав.

- (а) Приписам ГКД 34.20.661-2003, ГКД 34.20.503-97 (в частині періодичності виконання робіт) відповідає тільки врахована Відповідачем в Розшифровці – розрахунку до Калькуляції періодичність виконання робіт [інформація з обмеженим доступом]. При цьому, як і зазначено в описово-мотивувальній частині, фактичні показники

[інформація з обмеженим доступом] практично співпадають із плановими [інформація з обмеженим доступом].

(б) З приводу порядку, обсягу та періодичності виконання інших робіт, прийнятих у Розшифровці – розрахунку до Калькуляції, варто зазначити наступне.

(в) Для обґрунтування запланованого обсягу та порядку виконання робіт [інформація з обмеженим доступом].

Разом з тим, [інформація з обмеженим доступом] не є нормативним обґрунтуванням періодичності та обсягу робіт [інформація з обмеженим доступом], прийнятої Відповідачем у Розшифровці – розрахунку до Калькуляції [інформація з обмеженим доступом].

В свою чергу, з аналізу змісту робіт [інформація з обмеженим доступом] йдеться, що [інформація з обмеженим доступом] проводиться вибірково [інформація з обмеженим доступом], з періодичністю – [інформація з обмеженим доступом]. Наведені показники є значно меншими за прийняті Відповідачем в Розшифровці – розрахунку до Калькуляції

(г) Для обґрунтування запланованого обсягу та періодичності виконання робіт [інформація з обмеженим доступом] Відповідач посилається на [інформація з обмеженим доступом].

Проте, за приписами [інформація з обмеженим доступом] проводяться в міру необхідності [інформація з обмеженим доступом].

[інформація з обмеженим доступом].

Відповідачем не надано документів, які б підтверджували, що ним заплановано на 2017 рік виконати роботи [інформація з обмеженим доступом] при проведенні капітального ремонту. В свою чергу, з наданих Відповідачем документів (актів виконаних робіт з капітальних ремонтів у 2017 році) йдеться, що [інформація з обмеженим доступом] (в тому числі задіяних при наданні Послуги) взагалі не проводився.

(д) Для обґрунтування запланованого обсягу та періодичності виконання робіт [інформація з обмеженим доступом] Відповідач посилається на [інформація з обмеженим доступом].

[інформація з обмеженим доступом],

[інформація з обмеженим доступом].

[інформація з обмеженим доступом].

[інформація з обмеженим доступом].

(е) Для обґрунтування запланованого обсягу та періодичності виконання робіт [інформація з обмеженим доступом] Відповідач посилається на [інформація з обмеженим доступом]. Проте, у вказаному документі визначено норматив часу на одиницю виміру [інформація з обмеженим доступом]. При цьому, відповідно до [інформація з обмеженим доступом] термін виконання вказаних робіт – при потребі.

(ж) Враховуючи вищевикладене, ПАТ «Запоріжжяобленерго» не підтвердило, що прийняті ним в Розшифровці – розрахунку до Калькуляції обсяг, періодичність та порядок виконання окремих видів Робіт встановлено нормативними документами.

При цьому, Відповідачем при плануванні (у Калькуляції 2017 року) додаткових витрат часу на виконання Робіт не приймалися до уваги також і фактичні показники обслуговування ПЛ. Так, при обслуговуванні ПЛ у 2016 році фактична трудомісткість Робіт на опорах з сумісним підвісом телекомунікаційних мереж Інтернет – операторів в м. Приморську [інформація з обмеженим доступом] теж (як і за підсумками 2017 року) була на порядок нижчою від планових витрат, врахованих в Калькуляції [інформація з обмеженим доступом]. При цьому, фактично було:

[інформація з обмеженим доступом];

[інформація з обмеженим доступом];

- [інформація з обмеженим доступом];
- [інформація з обмеженим доступом].

Тобто, і в 2016 році, і в 2017 році фактичний обсяг, періодичність Робіт є значно меншими, ніж було заплановано ПАТ «Запоріжжяобленерго» у Розшифровці – розрахунку до Калькуляції. Проте, свої фактичні можливості з обслуговування повітряних ліній (обсяги, періодичність та порядок виконання Робіт) Відповідачем при плануванні (у Калькуляції) трудомісткості виконання Робіт не було враховано.

- (3) Крім того, приписами статті 17 Закону про доступ передбачено стягнення плати з власників телекомунікаційних мереж виключно у розмірі додаткових витрат власника інфраструктури. Відтак, беручи до уваги, що опори з сумісним підвісом ТМ (Інтернет - операторів) використовуються Відповідачем перш за все для здійснення ліцензованої діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) мережами, то і в Калькуляції необхідно відображати тільки додаткові трудовитрати, пов'язані з ускладненням умов обслуговування ПЛІ, спричинених наданням доступу власникам ТМ

Разом з тим, враховані в Калькуляції планові додаткові витрати робочого часу на виконання Робіт є вищими в 11 – 19 разів (в залежності від періоду) за загальні фактичні витрати робочого часу на виконання Робіт під час обслуговування ПЛІ з сумісним підвісом проводів. З наведеного можна дійти висновку, що ці планові витрати не є додатковими трудовитратами на утримання елементів інфраструктури об'єктів електроенергетики, спричинених наданням доступу до опор власникам ТМ.

- (183) Відповідач зазначає, що зменшення фактичного обсягу та періодичності виконаних робіт у 2017 році, порівняно з нормативами (визначеними ГКД 34.20.661-2003, ГКД 34.20.503-97, СОУ), пов'язано із суттєвим зменшенням чисельності обслуговуючого персоналу ПАТ «Запоріжжяобленерго» [інформація з обмеженим доступом] внаслідок жорсткої регуляторної політики НКРЕКП.

Проте, враховуючи те, що основні положення і порядок організації технічного обслуговування електричних мереж є обов'язковим для виконання товариством, ці роботи в подальшому будуть обов'язково виконані.

- (184) Відділення вважає, що зменшення чисельності персоналу ПАТ «Запоріжжяобленерго» [інформація з обмеженим доступом] не може розглядатись як об'єктивна обставина, яка вплинула на зменшення в **19 разів** фактичної трудомісткості виконання Робіт за підсумками 2017 року (порівняно з плановими показниками).

До того ж, і за підсумками 2016 року у ПАТ «Запоріжжяобленерго» фактична трудомісткість виконання Робіт на опорах з сумісним підвісом телекомунікаційних мереж Інтернет – операторів в м. Приморську також була на порядок нижчою від планової.

- (185) ПАТ «Запоріжжяобленерго» стверджує, що не займає монопольного становища, оскільки товарні межі ринку Відділенням необґрунтовано було обмежено лише послугою з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики.

В свою чергу, взаємозамінним товаром вказаній послугі є послуга з доступу до інфраструктури кабельної каналізації електрозв'язку, яка для споживача має такі ж самі подібність призначення, умови використання, подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик.

- (186) З вказаним запереченням Відділення не погоджується з наступних підстав.

Відповідно до пункту 5.1 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

За визначенням, наведеним в абзаці другому статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», конкуренція передбачає можливість споживачів, суб'єктів

господарювання вибирати між кількома продавцями, покупцями. Але, такій вибір можливий лише у разі, якщо товар одного з цих продавців, покупців може замінити товар іншого. Отже, конкуренція передбачає *замінність пропозиції*, яка визначається *потребами споживача*.

З наведеного йдеться, що в процесі дослідження товарних меж ринку необхідно враховувати наявність бар'єрів взаємозамінності.

При дослідженні товарних меж ринку послуги з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики встановлено суттєві бар'єри для переходу (взаємозамінності) на інші товари, в тому числі на послугу з доступу до інфраструктури кабельної каналізації електрозв'язку.

Так, перехід від споживання одного виду послуг до іншого, що надається іншим суб'єктом господарювання, передбачає розробку нового проекту та побудову фактично нової телекомунікаційної мережі чи її сегменту, що потребує значних матеріальних, людських та часових ресурсів. Тобто, під час експлуатації вже побудованої телекомунікаційної мережі у споживача (Інтернет – провайдера) відсутня можливість легко перейти від споживання одного товару (послуга з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики Відповідача) до товару іншого продавця (зокрема, послуги з доступу до інфраструктури кабельної каналізації електрозв'язку ПАТ «Укртелеком»).

За таких підстав, Відділенням вірно визначено товарними межами ринку - послугу з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики, як таку, що не має замінників.

- (187) За твердженням Відповідача, Відділення помилково вважає, що для розрахунку плати за послугу з доступу до об'єктів інфраструктури електроенергетики можна застосовувати Методику, оскільки Міненерговугілля в листі від 15.05.2018 № 04/32-3835 Відділенню не повідомляло про те, що ПАТ «Запоріжжяобленерго» повинно керуватись цією Методикою.
- (188) Проте, на теперішній час Методика є чинною і призначена для розрахунку вартості річного обслуговування 1 км повітряних електропередавальних ліній із сумісно підвішеними проводами радіотрансляційних мереж і визначення розміру **компенсації** з боку власників РМ **додаткових витрат** енергопостачальних компаній за збільшення норм часу під час обслуговування ПЛІ напругою 380 В із сумісно підвішеними проводами РМ. За таких підстав, Методику можна застосовувати при визначенні плати за послугу з доступу до об'єктів інфраструктури електроенергетики, що надається власникам радіотрансляційних мереж.

7. Остаточний висновок адміністративної колегії Відділення у справі

- (189) Таким чином, зібраними у справі доказами доведено, а зауваженнями і запереченнями ПАТ «Запоріжжяобленерго» не спростовано висновок Відділення про те, що Відповідач, впродовж 2016 – 2018 років займаючи монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з надання доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики шляхом надання у користування опор ЛЕП для сумісного підвішування на них ТМ в територіальних (географічних) межах м. Приморськ Запорізької області (в межах розміщення локальних електричних мереж ПАТ «Запоріжжяобленерго»), як таке, що не має жодного конкурента на ринку, своїми діями, що полягали у встановленні в період 2016 – 2018 років необґрунтовано завищених цін на цю послугу Інтернет – операторам, вчинив порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з надання доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

8. Визначення розміру штрафу

- (190) Зловживання монопольним становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції (пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»)
- (191) Відповідно до абзацу 2 частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, визначені пунктом 2 статті 50 цього Закону, передбачена відповідальність у вигляді накладання штрафу у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф. У разі наявності незаконно одержаного прибутку, який перевищує десять відсотків зазначеного доходу (виручки), штраф накладається у розмірі, що не перевищує потрібного розміру незаконно одержаного прибутку. Розмір незаконно одержаного прибутку може бути обчислено оціночним шляхом
- (192) Згідно зі звітом про фінансові результати за 2017 рік, чистий дохід від реалізації товарів за 2017 рік ПАТ «Запоріжжяобленерго» становить [інформація з обмеженим доступом] гривень.
- (193) При визначенні розміру штрафу враховано, що:
- Відповідачем вчинено 1 порушення законодавства про захист економічної конкуренції;
 - порушення законодавства про захист економічної конкуренції триває,
 - Відповідач співпрацював під час розгляду справи.

Враховуючи вищевикладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 та 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року №5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 14 березня 2012 року № 169-р) (із змінами), Адміністративна колегія Відділення

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що публічне акціонерне товариство «Запоріжжяобленерго» (місцезнаходження: 69035, м. Запоріжжя, вул. Сталеварів, буд. 14, ЄДРПОУ 00130926) протягом 2016 - 2018 років займає монопольне становище на ринку послуги з доступу до інфраструктури об'єктів електроенергетики в територіальних (географічних) межах м. Приморськ Запорізької області (в межах розміщення локальних електричних мереж ПАТ «Запоріжжяобленерго»), як таке що немає жодного конкурента.

2. Визнати дії публічного акціонерного товариства «Запоріжжяобленерго» (місцезнаходження: 69035, м. Запоріжжя, вул. Сталеварів, буд. 14, ЄДРПОУ 00130926), які полягають у встановленні економічно необґрунтованої вартості послуги з доступу до об'єктів електроенергетики, а саме до опор повітряних ліній електропередач, які знаходяться у власності ПАТ «Запоріжжяобленерго», порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За вчинення порушення, зазначеного у пункті 2 резолютивної частини рішення, накласти на публічне акціонерне товариство «Запоріжжяобленерго» штраф у розмірі 68000 (шістдесят вісім тисяч) грн.

4. Зобов'язати публічне акціонерне товариство «Запоріжжяобленерго» припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене у пункті 2 резолютивної частини рішення, шляхом встановлення економічно обґрунтованих цін на послугу з доступу до об'єктів електроенергетики.

Встановити термін виконання пункту 4 резолютивної частини рішення – 2 місяці з дня отримання цього рішення.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу надіслати до Запорізького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова колегії

О. БЛІЙ